

Viešųjų pirkimų tarnybai
Pateikiama el. paštu info@vpt.lt

PRETENZIJA DĖL NETEISĖTŲ PIRKIMO SĄLYGŲ

Palangos miesto savivaldybės administracija (toliau – Perkančioji organizacija) atviro konkurso būdu vykdo tarptautinį viešąjį pirkimą „Šventosios jūrų uosto infrastruktūros – susisiekimo komunikacijų: vandens uosto statinių (molų, krantinių) Prieplaukos g. 26, Palangoje statybos darbų pirkimas“, pirkimo Nr. 6383064 (toliau – Pirkimas). Pirkimo paskelbimo CVP IS data 2026-02-03.

UAB „[redacted]“ (toliau – Tiekėjas) susipažino su pirkimo sąlygomis ir nustatė, kad Pirkimo sąlygos, susijusios su specialiuoju Pirkimo sąlygų 4 priedo 3 p. nustatytu kvalifikacijos reikalavimu dėl tiekėjo patirties, yra neteisėtos, jomis pažeidžiami viešųjų pirkimų principai ir tikslas racionaliai naudoti lėšas. Atsižvelgiant į tai, Tiekėjas VPĮ 101 str. 1 d. 1 p. pagrindu, nepraleisdamas VPĮ 102 str. 1 d. nustatyto termino, teikia šią pretenziją.

Pirkimo sąlygų nuostata, dėl kurios teikiama ši pretenzija:

<p>3. Rangovas per paskutinius 5 metus iki pasiūlymo pateikimo termino pabaigos pagal vieną ar daugiau sutarčių yra įvykdęs ypatingiesiems statiniams priskirtinų inžinerinių statinių (inžinerinių statinių grupė – susisiekimo komunikacijų statiniai; inžinerinių statinių pogrupis (paskirtis) vandens uostų naujos statybos ir (ar) rekonstravimo darbų (be projektavimo ir kitų paslaugų), kurių vertė ne mažesnė kaip 15 280 000,00 Eur be PVM ir svarbiausių darbų atlikimas ir galutiniai rezultatai buvo tinkami.</p> <p>Svarbiausi darbai:</p> <ul style="list-style-type: none">– molų konstrukcijų įrengimas;– akvatorijos gilinimas. <p><u>Pastabos:</u></p> <p>5 metų terminas vertinamas skaičiuojant 5 metus iki pasiūlymo pateikimo dienos. Jeigu rangovas teikia informaciją apie sutartį, pagal kurią</p>	<p><i>Dokumentai, kuriuos turės pateikti galimas laimėtojas:</i></p> <p>1) per paskutinius 5 metus atliktų darbų sąrašas;</p> <p>2) užsakovo (-ų) pažymos (tiek viešųjų, tiek privačiųjų), kuriose nurodoma, kad svarbiausių darbų atlikimas ir galutiniai rezultatai buvo tinkami. Užsakovo (-ų) pažymose turi būti nurodytas:</p> <ul style="list-style-type: none">• darbų pavadinimas;• jų vertė (Eur be PVM);• darbų pradžios ir pabaigos datos;• vieta;• ar darbai buvo atlikti ir užbaigti pagal darbų atlikimą reglamentuojančių teisės aktų bei pirkimo sutarties reikalavimus. <p>Įrodymui bus priimti ir užsakovo pasirašyti ir antspaudu patvirtinti darbų priėmimo–perdavimo aktai, deklaracijos apie statinių statybos užbaigimą, jei juose yra visa reikalaujama informacija.</p>
---	--

<p>darbai buvo pradėti vykdyti anksčiau nei prieš paskutinius 5 metus iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, tačiau pabaigti vykdyti per paskutinius 5 metus iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, į atliktų darbų vertę (bendrą suminę vertę) bus įskaičiuojama tik per paskutinius 5 metus iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos įvykdytų darbų dalies vertė. Rangovui nedraudžiama remtis sutartimi, kurią rangovas vykdė ne vienas, bet kartu su kitais ūkio subjektais. Tačiau tokiu atveju turi būti vertinami būtent konkretaus ūkio subjekto, dalyvaujančio viešajame pirkime, atlikti darbai, jų apimtį, vertė, o ne visas vykdytos sutarties objektas.</p>	<p><i>Pateikiamas (-i) skenuotas (-i)</i> <i>dokumentas (-ai) elektroninėmis</i> <i>priemonėmis.</i></p>
--	--

2026-02-09 Perkančioji organizacija, atsakydama į tiekėjo paklausimą, taip pat pateikė paaiškinimą dėl nustatyto kvalifikacijos reikalavimo:

Klausimas. Prašome patikslinti kvalifikacinius reikalavimus, išdėstytus 4 priedo 3 punkte „Specialiosios pirkimo sąlygos“.

Ar teisingai suprantame, kad Pretendentas atitiks pirkimo sąlygų 4 priedo 3 punkto kvalifikacinius reikalavimus, jei pagal šį punktą nurodys patirtį vandens uostų statiniuose pagal STR 1.01.03:2017 (1.5. Vandens uostų: Vandens uosto krantinė, dokas, prieplauka, molas, atitveriamoji damba, šalivagė ir kiti inžineriniai statiniai, atitinkantys paskirties inžineriniai statiniai, atitinkantys paskirties aprašymą (inžinerinis statinys skirtas vandens transportui funkcionuoti)?

T. y. darbai, kurių vertė ne mažesnė kaip 15 280 000,00 Eur be PVM, gali būti atlikti ne tik molų konstrukcijų įrengimo ir akvatorijos gilinimo srityje, bet ir kituose statiniuose, susijusiuose, pagal STR 1.01.03:2017 p. 1.5., su Vandens uostais?

Atsakymas. Taip, galima ir kituose statiniuose, nurodytuose STR 1.01.03:2017 p. 1.5., tačiau atliktų darbų tarpe turi būti ir molų konstrukcijų įrengimas ir akvatorijos gilinimas.

- Taigi, Perkančioji organizacija pirkimo sąlygose įtvirtino kvalifikacijos reikalavimą, pagal kurį tiekėjas turi turėti patirties vykdant naujos statybos ir (ar) rekonstravimo darbus vandens uostų statiniuose, patirtis gali būti įgyta pagal vieną ar daugiau sutarčių, tačiau privaloma sąlyga, kad atliktų darbų tarpe turi būti vykdyti svarbiausiais Perkančiosios organizacijos apibrėžti molų konstrukcijų įrengimo ir akvatorijos gilinimo darbai. Pažymėtina, kad atsakyme į paklausimą Perkančioji nurodė, kad turi būti abiejų rūšių darbai vykdyti, t.y. tiek ir molų konstrukcijų įrengimo, tiek ir akvatorijos gilinimo darbai. Taigi, atsižvelgiant į suformuluotą reikalavimą bei pateiktą paaiškinimą, jo esmė ir būtina sąlyga tiekėjui norint dalyvauti pirkime ir pateikti pasiūlymą: tiekėjas turi būti įvykdęs vieną, dvi ar daugiau sutarčių, kurių metu būtų atlikti vandens uostų statinių rekonstrukcijos ir (ar) naujos statybos darbai ir kurių bendra vertė ne mažesnė nei 15 280

000,00 Eur be PVM. Tačiau dar viena būtina sąlyga, kad nepaisant to pagal kokį sutarčių skaičių tiekėjas įrodytų reikiamą patirtį dėl vandens uostų statinių naujos statybos/rekonstrukcijos, kiekviename iš jų turi būti atlikti ir molų konstrukcijų įrengimo, ir akvatorijos gilinimo darbai (net ne viena iš kažkurių nurodytų svarbiausiais Perkančiosios organizacijos laikomų nurodytų darbų). Pažymime, kad toks kvalifikacijos reikalavimas pažeidžia VPĮ 17 str. 1 d. įtvirtintus lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir skaidrumo principus, VPĮ 47 str. 1 d. įtvirtintą pareigą nustatyti tik būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus bei užtikrinti, kad kvalifikacijos reikalavimai dirbtinai neribotų konkurencijos, būtų proporcingi, atitiktų 2017 m. birželio 29 d. Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. IS-105 patvirtintos tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos (toliau – Metodika) 8.3, 8.4 ir 8.5 punktus, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) išaiškinimus.

- Paaškiname Perkančiajai organizacijai, kad nepagrįsta ir neproporcinga reikalauti, kad kiekviename iš vykdytų sutarčių būtų atlikti ir molų konstrukcijų, ir akvatorijos gilinimo darbai. Susiklosto kuriozinė situacija, kuomet tiekėjas yra tinkamai įvykdes vandens uostų statinių naujos statybos ir (ar) rekonstrukcijos darbus savo jėgomis pavyzdžiui už 5 mln. Vykdamas šiuos darbus buvo vykdyti ir molų konstrukcijų darbai, tačiau nebuvo atlikti akvatorijos gilinimo darbai, arba jie atlikti ne savo jėgomis. Trūkstantį patirtį tiekėjas galėtų surinkti iš kitų objektų, bet jie pagal nustatytą reikalavimą irgi nebūtų laikomi tinkamais, nes tų sutarčių apimtyje buvo atlikti pavyzdžiui akvatorijos gilinimo darbai ir krantinių įrengimo darbai, tačiau nebuvo molų konstrukcijų darbų. Panašių situacijų, kuomet patyręs ir sutartį galintis įvykdyti rangovas negali dalyvauti pirkime galima pateikti dar ne vieną. Jau nekalbant apie tai, kad apskritai nepagrįsta susiaurinti tiekėjų patirtį svarbiausiais Perkančiosios organizacijos įvardytais darbais dėl molų konstrukcijų ir akvatorijos gilinimo darbų. Paaškiname, kad tokį objektą, kurį siekia įsigyti Perkančioji organizacija, gali tinkamai įvykdyti tiekėjas, kuris gal ir neturi patirties molų konstrukcijų įrengimo darbuose, arba tuos darbus vykdė ne savo jėgomis, tačiau tinkamą patirtį yra sukaupęs pavyzdžiui vandens uostų krantinių darbuose ar kituose uostų statiniuose. Tokia patirtis negali būti laikoma prastesne nei šiuo metu nustatyti svarbiausi darbai. Priešingai, priklausant nuo pirkimo objekto tokie darbai gali būti net ir sudėtingesni savo pobūdžiu nei molo įrengimas ar akvatorijos gilinimas. Pažymime, kad tokio pobūdžio darbai, kuriuos šiuo pirkimu siekia įsigyti Perkančioji organizacija nėra technologiškai išskirtiniai, sudėtingi bei neturi būti vertinami kaip tokie, kad tik tokius darbus atlikus būtų galima įsitikinti, kad sutartį vykdytų pajėgus darbus gebantis atlikti rangovas. Pažymime, kad iš esmės tokių darbų pobūdis yra susijęs su tam tikros technikos turėjimu, o ne su konkrečios patirties sukaupimu. Kitais žodžiais tariant, atliekant tokius darbus, kuriuos kaip svarbiausius išskyrė Perkančioji organizacija, svarbu turėti tinkamą įrangą, o įrangą gali būti prieinama arba paties tiekėjo resursais arba ją nuomojantis. Perkamų darbų neišskirtinumas apskritai net nelemia to, kad turi būti tikrinama patirtis vandens uostų statiniuose, nes tokius darbus kokybiškai gali įvykdyti ir tiekėjas, kuris vykdo pavyzdžiui sudėtingas pastato rekonstrukcijas ar naujas statybas.
- Primename Perkančiajai organizacijai Viešųjų pirkimų tarnybos viešai pateikiamą poziciją ir papildomą atkreipimą dėmesio į tai, kad reikalavimai negali riboti konkurencijos, turi būti pagrįsti ir minimalūs, nes kvalifikacijos reikalavimo esmė yra atrinkti ne geriausią tiekėją, o tą, kuris yra pajėgus įvykdyti sutartį. Toks vertinimas

susijęs su viešųjų pirkimų principais, kurie privalo būti užtikrinami kiekviename pirkime bei VPĮ 47 str. 1 d., kurioje įtvirtinta, kad perkančioji organizacija pirkimo sąlygose gali nustatyti tik būtinus kvalifikacijos reikalavimus.

- VPĮ komentare taip pat nuosekliai laikomasi pozicijos dėl kvalifikacijos reikalavimų nustatymo esmės bei plačiau pasisakyta apie kvalifikacijos nustatymo principus ir tikslą:
- *VPĮ 47 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka būtini kvalifikacijos reikalavimai suponuoja perkančiųjų organizacijų teisę viešojo pirkimo dokumentuose nustatyti **tik minimalius tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus**. Taigi tokios teisės įgyvendinimas nėra absoliuti perkančiųjų organizacijų diskrecija, ji ribojama, atsižvelgiant į realų atitinkamo reikalavimo poreikį ir santykį su pirkimo objektu. Būtent tokios pozicijos laikomasi ir teismų praktikoje.¹ Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad **kuo daugiau reikalavimų tiekėjams perkančioji organizacija iškels, tuo mažiau tiekėjų galės dalyvauti pirkime, nors pirkimo objektas dėl savo pobūdžio nesuponuotų poreikio nustatyti papildomą perkančiosios organizacijos apsaugą, o tai neišvengiamai lems didesnę pasiūlymų kainą. Kasacinio teismo pažymėta, kad perkančiosios organizacijos turi įvertinti, ar formuojamos pirkimo sąlygos reikalingos ir tikslingos, pernelyg neapsunkins tiekėjų ar jų nesuklaidins, nelems ginčų.**²*
- **Konkurenciją riboja pernelyg aukšti arba specifiniai, neadekvatūs pirkimo pobūdžiui ar neproporcingi jo sąlygoms reikalavimai, kurie atima galimybę pirkimo procedūrose dalyvauti sutartį gebantiems įvykdyti kandidatams ar dalyviams.** Pagal teismų praktiką, perkančiosios organizacijos nustatyti aukšti arba pernelyg specifiniai reikalavimai pateisinami tik tada, jeigu pateikiamas patikimas ir įtikinamas tokių reikalavimų nustatymo pagrindimas. Tai gali būti grindžiama ypatinga perkamo objekto svarba ar sutarties, kuria siekiama įsigyti šį objektą, specifine paskirtimi, arba tuo, kad aukštą ar labai tikslų reikalavimą pateisina viešojo intereso apsauga³.
- Šiuo atveju, Perkančioji organizacija apribodama patirtį ne tik vandens uostų statiniais, o dar ir susiaurindama įgytą patirtį molų konstrukcijų, ir akvatorijos gilinimo darbais, nepagrįstai susiaurina kvalifikacijos reikalavimą taip apribodama pirkime dalyvauti gebantiems sutartį įvykdyti tiekėjams.
- Kaip pavyzdį galima pateikti tokius pirkimus vykdančios Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos pirkimus, kuri apskritai nenustato tokių patirties reikalavimų kaip šiame Pirkime nustatė Perkančioji organizacija. Tačiau tokių specifinių ir siaurinančių galimų tiekėjų ratą kvalifikacijos reikalavimų neįtvirtinimas nelemia to, kad pirkime dalyvauja darbų negebantys atlikti tiekėjai, ar, kad darbai atliekami netinkamai⁴. Kaip ir nurodėme aukščiau, perkami darbai nėra tokie specifiniai, kad Perkančiajai organizacijai būtų būtina tikrinti įgytą patirtį siauroje darbų srityje.
- Nustatant bet kokią kvalifikacijos reikalavimą labai svarbus aspektas, kurį kiekviena perkančioji privalo atlikti prieš įtvirtinant kvalifikacijos reikalavimą – atlikti rinkos tyrimą ir išsiaiškinti rinkoje esančius tiekėjus ir jų skaičių, jeigu perkančioji organizacija

¹ VPĮ 47 str. 1 d. komentaras (<https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016398980-47-straipsnis-Tiek%C4%97jo-kvalifikacijos-tikrinimas>)

² LAT 2014 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-376/2014

³ LAT 2011 m. gruodžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-507/2011; 2017 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-241-690/2017

⁴ Pavyzdžiui pirkimai Nr. 2996620, 709424, 725763, 649611 ir pan.

nori užtikrinti konkurencinę aplinką pirkime. Abejojame, ar Perkančioji organizacija vertino kaip šiuo metu nustatytas kvalifikacijos reikalavimas riboja tiekėjų galimybę dalyvauti pirkime ir nepagrįstai susiaurina jį vos iki kelių tiekėjų. Tačiau informuojame, kad tokį rinkos tyrimą iš viešai prieinamų duomenų atliko UAB „[redacted]“ ir nustatė, kad tokį reikalavimą tenkintų tik du tiekėjai – UAB „[redacted]“ ir UAB „[redacted]“. Norime tikėti, kad Perkančioji organizacija tik dėl savo neapdairumo ir neatsakingo pasirengimo pirkimui nepagrįstai susiaurino tiekėjų ratą pritaikydama pirkimo sąlygas tam tikriems tiekėjams, tačiau vien Perkančiosios organizacijos aplaidumas neatleidžia nuo atsakomybės ir prievolės pirkimo sąlygas parengti taip, kad jos užtikrintų tiekėjų konkurenciją, VPĮ principų įgyvendinimą.

- Būtent šiuo metu suformuluotas kvalifikacijos reikalavimas ir atima galimybę pirkimo procedūrose dalyvauti sutartį gebantiems įvykdyti tiekėjams, yra perteklinis, siaurinantis tiekėjų ratą ir ribojantis konkurenciją pirkime.
- Vertinant kvalifikacijos reikalavimo teisėtumą, taip pat norime pabrėžti, kad perkančioji organizacija nustatydamą patirties reikalavimą tiekėjui dėl svarbiausių darbų (molų konstrukcijų ir akvatorijos gilinimo), susiaurino įvykdytą patirtį iki perkamo objekto kelių dedamųjų dalių, nors pirkimo objektą sudaro ir krantinių įrengimo darbai, ir elektrotechnikos, vandentiekio bei nuotekų įrengimo darbai, povandeninės tarminės sienutės darbai.
- Primename, kad Kvalifikacijos metodikos 16 p., reglamentuota, jog vertinama tiekėjo patirtis atliekant panašius darbus, o panašiais darbais laikomi darbai, kurių pobūdis, paskirtis, kiekis ar apimtis, įvykdymo (atlikimo) sąlygos ir (ar) vertė yra panašūs į perkamo objekto. Kaip ir nurodėme aukščiau, pirkimo objektą sudaro ne tik molų konstrukcijos ir akvatorijos gilinimo darbai, taigi perkančioji organizacija nustatydamą kvalifikacijos reikalavimą dėl svarbiausių darbų įtvirtino patirties reikalavimą tik dėl objekto dalies, jau net nekalbant apie tai, kad nustatant patirtį bendrai vandens uostų statiniuose, toks reikalavimas būtų perteklinis ir nebūtinas. Dar daugiau, tame pačiame Kvalifikacijos metodikos punkte pažymėta, kad nustatant, kas konkrečiu atveju laikoma panašiu pirkimo objektu, neleistina pernelyg susiaurinti vertinamo dalyko. Taigi, šiuo atveju Perkančioji organizacija susiaurinio net ne iki viso vertinamo dalyko, o iki vertinamo dalyko dalies – molų konstrukcijos ir akvatorijos gilinimo darbų (primename, kad Perkančioji organizacija nustatė prievolę būti įgyvendinus molų konstrukcijos ir akvatorijos gilinimo darbus kiekvienoje iš sutarčių, kuriomis tiekėjas įrodinėtų įgytą patirtį).
- Tokiu būdu, Perkančioji organizacija ne tik, kad pernelyg susiaurino įgytą patirtį, tačiau net ir neužtikrino, kad patirtis dėl svarbiausių darbų būtų susijusi su visu pirkimo objektu ir reikalavimą formuluoti ne iškeliant visas svarbiausių darbų sąlygas, o leidžiant įrodinėti kažkuria viena svarbiausių darbų dalimi. Nors kaip ir nurodėme aukščiau, vertiname, kad apskritai nepagrįsta apibrėžti svarbiausių darbų šiame pirkime, nes perkami darbai nėra specifiniai, juos gali atlikinėti ir kiti tiekėjai, turi patirties apskritai vykdant darbus vandens uostų statiniuose arba būtų patikrinta jų patirtis tiesiog ypatingų statinių kategorijoje atliekant statinių rekonstrukciją ar naują statybą, ką savo pirkimuose vertina tokiuose pirkimuose besispecializuojanti Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija.

- Apibendrinant visus aukščiau nurodytus pagrįstus argumentus, daroma aiški išvada, kad Perkančioji organizacija nustatydamą kvalifikacijos reikalavimą tiekėjui dėl įgytos patirties atliko daugiau nei vieną pažeidimą;
- Neužtikrino VPI 47 str. 1 d. įtvirtintos prievolės pirkimo sąlygose nustatyti tik būtinus kvalifikacijos reikalavimus;
- Nepagrįstai susiaurintas reikalavimas dėl svarbiausių darbų ir privalomų abiejų elementų (molų konstrukcijos ir akvatorijos gilinimo darbai), kuris apskritai yra orientuotas tik į du tiekėjus ir užkertantis kelią dalyvauti pajėgiems sutartį įvykdyti tiekėjams.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą teisinį reglamentavimą, teisminę praktiką, konkurencinę aplinką susiaurinantį iki dviejų tiekėjų ribojantį kvalifikacijos reikalavimą, reikalaujame Perkančiosios organizacijos užtikrinti viešųjų pirkimų principus, nediskriminuoti sutartį galinčių įvykdyti tiekėjų bei pakeisti specialiųjų Pirkimo sąlygų 4 priedo 3 punkte įtvirtintą reikalavimą:

- numatyti galimybę patirtį įrodinėti ypatinguose statiniuose arba bent jau tiesiog vandens uostų statiniuose, neišskiriant svarbiausių statybos darbų;
- arba bent jau nustatyti, kad patirtis dėl svarbiausių darbų gali būti įgyta vykdant darbus vandens uostų statiniuose ir kažkuri įgytos patirties dalis vandens uostų statiniuose būtų susijusi arba su molų konstrukcijų, arba su akvatorijos gilinimo, arba su vandens uostų krantinių darbais nereikalaujant, kad kiekviena vykdyta sutartis būtinai turėtų vieną iš trijų nurodytų elementų (pavyzdžiui tiekėjas reikalaujamą patirtį įrodinėtų 3 vandens uostų statinių rekonstrukcijos ir (ar) naujos statybos darbais, kurių vienoje būtų atlikti molų konstrukcijų, arba akvatorijos gilinimo, arba su vandens uostų krantinių darbais susiję darbai, o kitose sutartyse būtų vykdyti kiti vandens uostų statinių darbai).

Informuojame, kad Perkančiajai organizacijai nekeičiant Pirkimo sąlygų ir toliau pažeidžiant viešųjų pirkimų principus, tikslus bei ribojant sąžiningą tiekėjų konkurenciją Pirkime, Tiekėjas ketina kreiptis į kompetentingą teisumą.

— 11